

Marcin
Molik

JAK SMAKUJE ROK

Marcin
Molik

JAK SMAKUJE ROK

WIOSNA • LATO • JESIEŃ • ZIMA

KOMENTARZE DIETETYCZNE
KATARZYNA BŁĄŻEJWSKA-STUHR

SPIS TREŚCI

WSTĘP • 5

WIOSNA 7

- JARMUŻ • 9
- RZODKIEWKA • 15
- SZCZAW • 23
- TRUSKAWKI I POZIOMKI • 31
- KALAREPA • 41
- SZPARAGI • 47
- RABARBAR • 55
- GRILL • 65

LATO 75

- KWIATY CUKINII • 77
- BÓB • 85
- POMIDOR • 93
- PODGRZYBEK • 101
- KURKI • 109
- JAGODY • 117
- MALINY • 127

JESIEŃ 135

- DYNIA • 137
- GRZYBY • 147
- KISZONKI • 155
- JABŁKA • 169
- ŚLIWKI • 179
- GRUSZKI • 187

ZIMA 193

- ŻURAWINA • 195
- MARCHEWKA • 203
- PIETRUSZKA • 213
- KARP • 227
- ŚLEDŹ • 237
- SER • 245
- WOŁOWINA • 261

INDEKS • 266

WSTĘP

Pisanie wstępów do tak różnorodnych przepisów na sezonowe i lokalne dania jest z punktu widzenia dietyka bardzo łatwe. Z drugiej jednak strony obawiałam się banału i nudy. Bo czy wypada wymieniać po kolei wszystkie zaproponowane przez Marcina produkty jako te, które najlepiej jest jadać właśnie wtedy, gdy jest na nie sezon? To oczywista prawda wynikająca z naszego naturalnego rytmu biologicznego silnie sprzężonego przecież z kalendarzem upraw i tym, co w danym momencie jest dostępne. Spróbuję jednak pokrótce uzasadnić, dlaczego warto zaufać tym przepisom i sięgać po nie przez cały rok. Szczegółów szukajcie dalej...

Katarzyna Błażejewska-Stuhr

WIOSNA

21 MARCA – 22 CZERWCA

Wiosenna kuchnia smakuje nam chyba najbardziej. Głód jest najlepszą przyprawą, a my po zimie tęsknimy za świeżymi, soczystymi zielonymi liśćmi, za nowalijkami, słodkimi owocami.

Brakuje nam witaminy C (która ulega rozpadowi na skutek przechowywania żywności), dlatego spada nasza odporność.

Gdy przyroda budzi się do życia, my także się budzimy. Coraz dłuższe dni wymagają od nas więcej sił. A tych nie mamy z powodu osłabienia po mniej odżywczych składnikach zimowej diety.

Dlatego warto sięgać wówczas po wszystkie dary natury, jakimi są kalarepa, rzodkiewki, rabarbar czy truskawki. Jarmuż jest jedynym i pierwszym zielonym warzywem, które świeże możemy jeść każdego dnia, ponieważ uprawia się go zimą i zbiera po przemarznięciu na polu.

Najzdrowsza dla nas i zabezpieczająca przed niedoborami pokarmowymi jest dieta mocno urozmaicona. Warto zatem wracać do mniej popularnych w dzisiejszych czasach, a tak normalnych dla naszej tradycyjnej kuchni roślin, jak chociażby szczaw czy pokrzywa dodawana do zupy z kalarepy.

Dary łąk wracają na stoły, dzięki czemu zwiększamy liczbę gatunków w naszej diecie, ich bioróżnorodność i poprawiamy swoje zdrowie.

Proponowane przez Marcina przepisy przekonają wszystkich „niedowiarków” kulinarnych, którzy wątpią, że można na talerzu połączyć rzeczy smaczne i zdrowe.

JARMUŻ

Jarmuż to najstarsza z odmian kapusty. Poza niezwykle bogactwem karotenoidów i witamin C i K, ma w sobie również liczne pierwiastki zasadowe: wapń, żelazo, fosfor, potas i magnez. Jest również bogaty w przeciwutleniacze (luteinę i zeaksantynę, które korzystnie wpływają na wzrok) oraz sulforafan, który ma działanie przeciwnowotworowe. Dodatkowo liście jarmużu zawierają dużo błonnika, który działa oczyszczająco na nasz organizm.

PLACKI WARZYWNE

z jarmużem duszonym w kwaśnej śmietanie

PORCJA NA 2 OSOBY

SKŁADNIKI SOSU:

garść jarmużu
3-4 czubate łyżki kwaśnej śmietany
3 ząbki czosnku
kilka listków szalwii
mała papryczka chilli
olej do smażenia

SKŁADNIKI PLACKÓW:

cukinia
duży ziemniak
marchewka

pół pora
ząbek czosnku
czerwona cebula
jajko
3 łyżki mąki pszennej
(lub innej – może być bezglutenowa)
półtorej łyżki mąki ziemniaczanej
sól, pieprz do smaku
duża łyżka sambalu (indonezyjski sos chilli,
bardziej gęsty niż meksykańska salsa)
łyżka posiekanego szczypiorku
łyżka posiekanej natki pietruszki
łyżka posiekanej kolendry

PRZYGOTOWANIE SOSU:

Jarmuż dokładnie myjemy, oczyszczamy z łodyg i osuszamy. Czosnek, chilli i szalwię kroimy na drobne kawałki.

Na oleju przesmażamy warzywa i zioła (poza jarmużem), wlewamy kwaśną śmietanę, dusimy przez 6-7 minut. Na koniec wrzucamy jarmuż. Całość dusimy kolejne 4-5 minut (bez przykrycia, żeby sos nie zgęstniał). Solimy do smaku.

PRZYGOTOWANIE PLACKÓW:

Warzywa trzemy na tarce ze średnimi oczkami, czosnek – na najdrobniejszych. Wszystkie starte składniki mieszamy w misce. Dorzucamy zioła, jajko, obie mąki, przyprawę. Całość mieszamy. Ciasto powinno mieć konsystencję gęstą, ale nie suchą. Jeżeli będzie za gęste, możemy dolać odrobinę wody lub mleka kokosowego. Placki smażymy na rozgrzanym tłuszczu, na wolnym ogniu, po kilka minut z każdej strony. Jeżeli się nie dosmażą i w środku będą surowe, możemy włożyć je do piekarnika rozgrzanego do temperatury 160° na 8-10 minut.

IG
POTRAWY
49,68

JARMUŻ SMAŻONY

z wołowiną, warzywami z pestkami dyni i kimchi

PORCJA NA 2 OSOBY

SKŁADNIKI:

kilka liści jarmużu
5 ząbków czosnku
3 szalotki
garść pestek dyni
łyżeczka oleju sezamowego
300 g wołowiny (świeca lub polędwica)
łyżka oleju kokosowego
łyżka orzechów nerkowca
mała garść groszku cukrowego
15 strączków fasolki szparagowej
woda
2 pęczki szczypiorku
główka czosnku

SKŁADNIKI KIMCHI:

2,5 kg kapusty pekińskiej
0,5 kg obranej marchwi
120 g cukru
1,1 kg białej rzodkwi
150 g kochugaru
(koreańskich płatków chilli)
70 g soli
80 g świeżego imbiru
600 g jabłek (szara reneta)
100 ml sosu sojowego
szklanka sosu rybnego

PRZYGOTOWANIE:

Na rozgrzaną patelnię wlewamy olej kokosowy i smażymy na nim przez 6–7 sekund wołowinę pokrojoną w cienkie plasterki. Staramy się, aby nie była twarda. Zdejmujemy wołowinę na talerz. Na tej samej patelni przesmażamy czosnek, szalotkę pokrojoną w kostkę, warzywa, pestki dyni oraz orzechy nerkowca. Na koniec wrzucamy jarmuż pokrojony w nieregularne kawałki. Podlewamy kilkoma łyżkami wody. Dodajemy kimchi. Na sam koniec dorzucamy z powrotem wołowinę i podgrzewamy przez półtorej minuty. Doprawiamy szczypiorem albo kielkami.

PRZYGOTOWANIE KIMCHI:

Kapustę kroimy w grube kawałki, mieszamy z solą i cukrem. Wkładamy do wiaderka, dociskamy talerzem i zostawiamy na jedną dobę. Po upływie doby odciskamy z nadmiaru wody. Imbir, renetę i marchew trzemy na grubych oczkach. Do startych warzyw dosypujemy kochugaru, wlewamy sos rybny i sojowy. Mieszamy. Białą rzodkiew kroimy i plastry wrzucamy do kapusty. Mieszamy wszystkie składniki z kapustą. Wkładamy do słoików lub wiaderka, dociskamy porcelanowym talerzykiem. Odstawiamy w ciepłe miejsce na niespełna tydzień. Po tym czasie przekładamy do lodówki i trzymamy kolejne 2 tygodnie. Ważne jest, żeby płyn przykrywał kapustę.

IG
POTRAWY
64,9

KOKTAJL Z JARMUŻU, szpinaku i rabarbaru z mlekiem sojowym i miodem

PORCJA NA 2 OSOBY

SKŁADNIKI:

- garść jarmużu
- 2 garści szpinaku
- łydża rabarbaru
- 2 szklanki mleka sojowego
- 2 łyżki miodu (dowolnego)
- sok z jednej cytryny

PRZYGOTOWANIE:

Wszystkie składniki miksujemy.

IG
POTRAWY
47,46

RZODKIEWKA

Rzodkiewki są m.in. świetnym źródłem witaminy C oraz wielu witamin i minerałów. Najbardziej wartościowa jest rzodkiewka podawana na surowo. Działa odmładzająco, przeciwzapalnie i oczyszczająco. Zawiera m.in. substancję, która spowalnia rozpad czerwonych ciałek krwi. A jej kuzynka rzodkiew biała ma tych wszystkich właściwości jeszcze więcej!

MARYNOWANA RZODKIEWKA

z pstrągiem w sosie sojowym i cytrusach z salsą z kolendry

PORCJA NA 2 OSOBY

SKŁADNIKI MARYNOWANEJ

RZODKIEWKI:

pęczek rzodkiewki
pół białej rzodkwi
3 łyżki oleju rzepakowego tłoczonego
na zimno
sól
kilka kielków groszku
łyżka octu jabłkowego
łyżeczka miodu
kilka listków mięty

SKŁADNIKI PSTRĄGA:

2 pstrągi (lub 4 filety)
sok z jednej cytryny

sok z dwóch limonek
5 łyżek sosu sojowego
łyżeczka sosu rybnego
papryczka chilli
świeża dymka

SKŁADNIKI SALSY:

świeży ogórek
pół pęczka kolendry
1/3 strąka papryki
3 łyżki oleju rydzowego
sól
tabasco
pół kiszzonego jabłka

PRZYGOTOWANIE RZODKIEWKI:

Rzodkiewkę oczyszczamy i kroimy na ćwiartki. Białą rzodkiew obieramy i kroimy w plasterki. Miód rozpuszczamy z octem jabłkowym i olejem rzepakowym. Mieszamy z rzodkiewkami, drobno pokrojonymi kielkami groszku, posiekaną miętą i szczyptą soli.

PRZYGOTOWANIE PSTRĄGA:

Z pstrąga wyciągamy ości i odkrawamy skórę. Rybę siekamy w drobną kostkę. Zalewamy ją sokiem z cytryny i limonek, sosami sojowym i rybnym, doprawiamy posiekaną papryczką chilli i dymką. Wszystko razem mieszamy delikatnie i odstawiamy do lodówki na 20 minut.

PRZYGOTOWANIE SALSY:

Ogórek, jabłko i paprykę wydrążamy i kroimy w drobną kostkę. Kolendrę siekamy, mieszamy z olejem rydzowym i szczyptą soli. Dodajemy kilka kropel tabasco. Na talerz układamy pstrąga, obok układamy marynowaną rzodkiew. Wszystko wykańczamy salsą z kolendry.

IG
POTRAWY
47,59

CHŁODNIK Z RZODKIEWKI

z dodatkiem kefiru i czosnku

PORCJA NA 2 OSOBY

SKŁADNIKI:

3 pęczki rzodkiewki

pół pęczka szczypioru

pół litra kefiru

2 ząbki czosnku

sól

szklanka soku z kiszonego buraka

pół białej rzodkwi

PRZYGOTOWANIE:

Rzodkiewki i białą rzodkiew kroimy w kostkę, wcieramy w nie czosnek. Solimy wszystko, wlewamy kefir. Dodajemy posiekany szczypior. Dolewamy powoli sok z kiszonego buraka aż do uzyskania odpowiedniej kwaśności.

IG
POTRAWY
28,23

RZODKIEWKA W TEMPURZE

z sosem tatarskim z rzodkwi i udźcem z jelenia

PORCJA NA 2 OSOBY

SKŁADNIKI RZODKIEWKI W TEMPURZE:

biała rzodkiew
sól
4 łyżki mąki ryżowej
2 łyżki mąki pszennej
szczypta kurkumy
1/3 szklanki piwa (może być trochę więcej)
kieliszek wódki
sól (do smaku)

SKŁADNIKI SOSU Tatarskiego:

szklanka domowego majonezu
[przepis na s. 224]
pół marynowanej żółtej rzodkwi
kiszony ogórek
czerwona cebula
łyżka miodu
sok wyciśnięty z 2 cytryn
pół ząbka czosnku

SKŁADNIKI DANIA GŁÓWNEGO:

300 g udźca z jelenia
2 gałązki świeżego rozmarynu
łyżka masła
2 ząbki czosnku
sól
pieprz
olej do smażenia

PRZYGOTOWANIE RZODKIEWKI W TEMPURZE:

Schłodzone w lodówce piwo i wódkę mieszamy z resztą składników. Masa swoją konsystencją powinna przypominać rzadkie ciasto naleśnikowe.

Rzodkiew kroimy na cienkie ukośne plastry, które oprószamy solą i mąką. Maczamy w tempurze i smażymy w mocno rozgrzanym oleju przez półtorej minuty, do czasu, aż się zrumienią. Plasterki po usmażeniu powinny być chrupiące.

PRZYGOTOWANIE SOSU Tatarskiego:

Wszystkie warzywa potrzebne do przygotowania sosu kroimy w kostkę i mieszamy z majonezem. Miód rozpuszczamy w soku z cytryn ze startym ząbkiem czosnku. Dodajemy do sosu.

PRZYGOTOWANIE DANIA GŁÓWNEGO:

Udziec kroimy w poprzek włókien na steiki o grubości 1,5–2 cm. Na rozgrzany tłuszcz kładziemy stek, smażymy po 5–6 minut z każdej strony. Dorzucamy łyżkę masła, czosnek i rozmaryn. Przez następne 3 minuty polewamy udziec na patelni rozgrzanym ziołowym masłem. Zdejmujemy stek z patelni, czekamy 3–4 minuty, żeby odpoczął w ciepłym miejscu.

Ważne jest to, żeby maksymalny stopień wysmażenia był *medium well* (stek dobrze wysmażony – po dotknięciu czujemy, że stek jest twardawy i elastyczny).

Bukat

ŚWIEŻOŚĆ W STANDARDZIE
ZDROWIE W PROMOCJI